

С.В. МИХАЙЛЕНКО,
д.е.н., професор, Європейський університет,
Д.А. КОЗАК,
к.е.н., начальник філії Одеського обласного управління АТ «Ощадбанк»

Оцінка індикаторів впливу на бюджетну безпеку держави

У статті розглянуто сутність бюджетної безпеки держави, окреслені засади формування та оцінки індикаторів бюджетної безпеки, проведено аналіз відповідності окремих індикаторів пороговим значенням, обґрунтовано напрями підтримки належного рівня бюджетної безпеки з урахуванням параметрів результативності бюджетного управління.

Ключові слова: бюджетна безпека, індикатори бюджетної безпеки, порогові значення.

С.В. МИХАЙЛЕНКО,
д.э.н., профессор, Европейский университет,
Д.А. КОЗАК,
к.е.н., начальник филиала Одесского областного управления АО «Ощадбанк»

Оценка индикаторов влияния на бюджетную безопасность страны

В статье рассмотрена суть бюджетной безопасности государства, определены основы формирования и оценки индикаторов бюджетной безопасности, проведен анализ соответствия отдельных индикаторов пороговым значениям, обоснованы направления поддержания надлежащего уровня бюджетной безопасности с учетом параметров результативности бюджетного управления.

Ключевые слова: бюджетная безопасность, индикаторы бюджетной безопасности, пороговые значения.

S.V. MYKHAILENKO,
D.A. KOZAK

Evaluation indicators impact on budget safety

The article discusses the essence of fiscal security of the state, established the basis of formation and evaluation of the indicators of fiscal security, analysis of individual indicators of compliance thresholds, the directions of maintaining the proper level of security, taking into account the budgetary impact of budget management parameters.

Keywords: fiscal safety, fiscal indicators safety, thresholds.

Постановка проблеми. В умовах прискореної глобалізації світового господарства однією з найважливіших економічних проблем в Україні є зростання загроз фінансової, і перш за все бюджетної безпеки держави. Це зумовлено негативною динамікою розвитку процесів у соціально-економічній сфері, зокрема розладом системи державних фінансів та фінансів господарюючих суб'єктів, що останніми роками все більш посилюється і проявляється в хронічному дефіциті бюджетних коштів, зростанні державного боргу, значних обсягах міжбюджетних трансфертів у складі регіональних бюджетів, недовиконанні планових показників бюджету держави тощо.

Забезпечення бюджетної безпеки є одним із провідних напрямів в управлінні фінансовою безпекою держави в цілому. Актуальність дослідження та оцінювання системи показників бюджетної безпеки зумовлена необхідністю розробки і реалізації на цій основі стратегічних документів соціально-економічного розвитку України та оцінки ефективності їх реалізації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематика бюджетної безпеки є предметом дослідження багатьох вчених, зокрема Н. Богомолової, О. Барановського, А. Городецького, В. Єрмошенка, В. Сенчагова, В. Соловйова, О. Савицької, А. Сухорукова та інших.

Проте питання факторного впливу на систему бюджетної безпеки потребують більшої деталізації; не має чіткого визначення сутності та змісту поняття «бюджетна безпека»; потребують опрацювання загрози «неефективності» та основні шляхи підвищення рівня бюджетної безпеки держави в сучасних економіко-політичних умовах.

Мета статті полягає у встановленні сутності та змісту категорії «бюджетна безпека» в системі фінансової безпеки держави, визначенні системи індикаторів та оцінки їх впливу на бюджетну безпеку в реаліях вітчизняної економіки.

Виклад основного матеріалу. В економічній літературі фінансова безпека визначається як захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях фінансових відносин, забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій та установ, регіонів, галузей і секторів економіки, держави загалом фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їхніх потреб і виконання фінансових зобов'язань [1, с. 79].

В.І. Соловйов вважає бюджетну безпеку однією з чотирьох головних складових фінансової безпеки України, зазначаючи, що до неї насамперед відносяться безпека бюджетної та банківської систем, страхового та фондового ринку [2, с. 148].

Науковець О. Савицька зауважує, що фінансова безпека є складною багаторівневою системою, яку утворюють ряд підсистем, кожна з яких має власну структуру і характер розвитку. Система фінансової безпеки держави включає бюджетну, валютну, грошово-кредитну, боргову безпеки, безпеку страхового ринку та безпеку фондового ринку [3, с. 14].

А. Городецький розширює значення бюджетної безпеки у структурі фінансової безпеки держави, коли зазначає, що основними структурними ланками фінансової безпеки для держави є: регіональний бюджет, бюджети регіонів, консолідований бюджет, фінансовий ринок, державний борг (зовнішній і внутрішній), платіжний баланс, фінанси корпорацій і фінанси домашніх господарств» [4, с. 86].

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Професор Н.І. Богомолова вказує, що під бюджетною безпекою розуміють здатність бюджетної системи країни щодо забезпечення фінансової самостійності за рахунок раціонального використання бюджетних коштів [5].

На думку О.В. Деменок, бюджетна безпека – це такий стан бюджетної системи, який характеризується збалансованістю, наявністю грошових коштів, рівнем ліквідності активів, задоволенням суспільних потреб, ефективним управлінням та захистом економічних інтересів [6].

Автор монографії «Сучасні проблеми фінансової безпеки України» вважає, що бюджетна безпека – це спроможність бюджетної системи забезпечити фінансову самостійність держави та ефективне використання нею бюджетних коштів в процесі виконання функцій соціального захисту; державного управління і міжнародної діяльності; фінансування науки, освіти, культури і охорони здоров'я; забезпечення національної безпеки і оборони, реалізації інвестиційної та екологічної політики [7, с. 15]. Такої ж думки дотримуються деякі інші науковці [8, с. 181]. Однак таке визначення, на наш погляд, потребує уточнення, оскільки в сучасних умовах усі держави використовують позички для фінансування довгострокових проектів та підтримки поточної ліквідності, а отже вони не є фінансово самостійними, а відтак – усі держави згідно із запропонованою логікою постійно знаходяться у стані бюджетної небезпеки.

Відповідно до нормативного визначення, яке міститься в наказі Міністерства економіки України «Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України» від 02.03.2007 №60, «бюджетна безпека – це стан забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів і видатків державного й місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів» [9].

Виходячи із запропонованого визначення фінансової безпеки та розуміння сутності бюджету як фінансового пла-

ну, тобто правового документу, в якому у кількісному виразі представляється процес формування і розподілу грошових коштів бюджетів різних рівнів, можемо запропонувати визначення бюджетної безпеки держави. Бюджетна безпека держави – це захищеність бюджетних інтересів держави, тобто наявність такого стану бюджету, який дозволяє державі виконувати взяті на себе фінансові зобов'язання. Серед цих зобов'язань можуть бути поточні, капітальні, зобов'язання щодо погашення та обслуговування боргу тощо.

Бюджетна безпека як важливий фактор соціально-економічного розвитку держави виступає своєрідним індикатором і критерієм ефективності її бюджетної політики та організації бюджетного процесу.

З економічного погляду бюджетна безпека виражає здатність держави за допомогою бюджету виконувати властиві їй функції та завдання, а також задовольняти потреби платників податків та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням індивідуальних, корпоративних і суспільних інтересів. Отож, забезпечення бюджетної безпеки держави є одним із ключових завдань під час реалізації її стратегічних соціально-економічних пріоритетів [2, с. 148].

Для характеристики ступеня бюджетної безпеки (держави, громадян) науковці пропонують різні індикатори (параметри) (табл. 1). Як вбачається з даних табл. 1, серед провідних фінансових систем немає однаковості щодо переліку показників і індикаторів, за якими можна оцінювати стан бюджетної безпеки.

Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України [9] також визначені індикатори бюджетної безпеки, тобто реальні статистичні показники розвитку бюджетної системи країни, які найбільш повно характеризують явища і тенденції економічного і соціального розвитку, а також їх порогові та граничні значення:

– рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет (без урахування доходів Пенсійного фонду), % не більше 30;

Таблиця 1. Індикатори (показники) бюджетної безпеки

Дослідник	Показники бюджетної безпеки
М. Єрмошенко [10, с. 112]	<ul style="list-style-type: none"> • видатки державного бюджету в цілому, % ВВП – не більше 20; • дефіцит державного бюджету, % ВВП – не більше 3; • рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, % ВВП – не більше 40; • темп зростання державного боргу відносно темпів зростання ВВП, од. – не більше 1; • внутрішній борг, % ВВП – не більше 30; • зовнішній державний борг, % обсягу експорту – не більше 70; • зовнішній державний борг, % ВВП – не більше 25; • витрати на обслуговування і погашення зовнішнього державного боргу, % обсягу експорту – не більше 18
В. Сенчагов [11, с. 78]	<ul style="list-style-type: none"> • бюджетні видатки на національну оборону, % ВВП – не менше 3; • загальний обсяг державного внутрішнього та зовнішнього боргу на кінець року, % ВВП – 60; • загальні витрати на обслуговування і погашення внутрішнього та зовнішнього державного боргу, % видатків бюджету – не більше 20
А. Сухоруков [7, с. 15]	<ul style="list-style-type: none"> • збалансованість бюджету; • самостійність національної бюджетної політики; • фінансове забезпечення функцій держави; • стабільність джерел доходів бюджету; • цілісність бюджетної системи як фінансової основи єдності держави; • узгодженість поточних і стратегічних завдань
С.І. Юрій, В.М. Федосов [12, с. 526]	<ul style="list-style-type: none"> • розмір бюджету; • рівень перерозподілу ВВП через бюджет; • характер та рівень дефіциту бюджету, методи його фінансування; • масштаби бюджетного фінансування; • процес бюджетотворення; • своєчасність прийняття та характер касового виконання бюджету; • рівень бюджетної дисципліни

- відношення дефіциту, профіциту державного бюджету до ВВП, % не більше 3;
- покриття дефіциту зведеного бюджету за рахунок зовнішніх запозичень, % не більше 30;
- відношення дефіциту, профіциту торговельного балансу до загального обсягу зовнішньої торгівлі, % не більше 5;
- обсяг трансфертів з державного бюджету, % до ВВП не більше 10–15;
- амплітуда коливань бюджетних видатків на одну особу між регіонами України, % не більше 20–30.

Авторами за цією Методикою проведено аналіз основних індикаторів бюджетної безпеки держави. Результати розрахунків та порівняння фактичних значень індикаторів з пороговими наведено в табл. 2.

Аналіз даних індикаторів свідчить про те, що деякі показники виходять за межі порогових значень. Так, динаміка показника відношення дефіциту державного бюджету до ВВП показує, що у 2009, 2010 та 2012 роках фактичні значення цього індикатора перевищували порогові: на 0,9% у 2009 році, на 2,9% у 2010 році, на 0,8% у 2012 році. Тобто можна відзначити, що у ці роки мали місце загрози щодо бюджетної системи держави, оскільки бюджетна безпека характеризується ступенем збалансованості бюджету, а отже розміром його дефіциту або бездефіцитністю. При цьому рівень бюджетної безпеки обернено пропорційний рівню бюджетного дефіциту.

Незважаючи на те що кошти, які перерозподіляються через зведений бюджет протягом 2009–2010 років, були в межах допустимих значень, однак уже в 2011 році спостерігається перевищення порогового значення на 0,3%, а в 2012 році перевищення вже більш суттєве – 1,6%, тобто з 2010 року спостерігається стійка тенденція до зростання цього показника, що свідчить про перевищення темпів росту доходів бюджету над темпами росту ВВП, що, своєю чергою, створює боргову небезпеку держави.

Динаміка показника відношення дефіциту/профіциту торговельного балансу до загального обсягу зовнішньої торгівлі є нестійкою. Значне відхилення від порогового значення зафіксовано у 2008 році – 7,8%. У 2012 році також спостерігається перевищення порогового значення на 0,2 в.п. Причому з 2009 по 2012 рік простежується негативна тенденція до зростання дефіциту торговельного балансу.

Стойка тенденція до зростання трансфертів свідчить про збільшення обсягів дотацій та субвенцій з державного бюджету і в цілому про надмірну фінансову децентралізацію (за останні п'ять років простежується збільшення даного індикатора кожного року в середньому на 0,65%), що за сучас-

них умов не є позитивним явищем. Максимальне значення даного показника становило 8,8% ВВП у 2012 році та ще більш наблизилося до критичного значення.

Амплітуда коливань бюджетних видатків на одну особу між регіонами України також залишається в межах норми і становить в середньому 20–28,5%, крім 2009 року, коли перевищення критичної відмітки становило 3,3%.

У таких умовах можемо запропонувати використання підходу, який у літературі отримав назву «оцінка ризиків» і передбачає оцінювання загального стану безпеки якогось об'єкта на основі врахування різних ризиків.

Серед ключових ризиків бюджетної системи України можемо виділити такі [15, с. 26]:

- недосконалість структури бюджету (зокрема, наявність зависокого податкового тиску на економіку);
- наявність значного бюджетного дефіциту;
- стрімке зростання державного боргу;
- невиконання бюджету як за доходами, так і за видатками;
- недостатній рівень бюджетної дисципліни, як при формуванні доходів (ухилення від оподаткування), так і при використанні бюджетних коштів (нецільове або неефективне використання бюджетних ресурсів);
- нерозвинутість технологій бюджетного адміністрування, недостатнє матеріально-технічне забезпечення органів бюджетного управління.

Як показує досвід, невиконання планових показників доходів бюджету призводить до секвестру не лише окремих видаткових статей бюджету, але навіть тих, які за Бюджетним кодексом є захищеними та не підлягають зменшенню ні за яких умов. Приміром, значне відхилення фактичних доходів зведеного бюджету держави від запланованих спричинило невиконання видаткової частини бюджету. Так, рівень виконання доходної частини бюджету в 2010 році становив 98,4%, а видаткової – майже 92,8%; у 2012 році рівень виконання доходів зведеного бюджету становив 92,9%, видаткової – 90,8%. Незважаючи на те що в 2011 році дохідна частина зведеного бюджету була виконана на 100,2%, видатки бюджету були профінансовані лише на 92,1% [13].

Що стосується виконання захищених статей бюджету, то в період 2010–2012 років вони були виконані на 92–99%. Найменший відсоток виконання спостерігався за оплатою комунальних послуг та енергоносіїв – 92–95%, найбільший – оплата праці працівників бюджетних установ та нарахування на заробітну плату – 98–99% [13].

На бюджетній безпеці не може не позначатися діюча правова база, професіоналізм і ретельність складання, розгляду

Таблиця 2. Порівняння фактичних значень індикаторів бюджетної безпеки України з пороговими значеннями

Показники	Порогове значення	2008	2009	2010	2011	2012
1. Показник дефіциту/ профіциту державного бюджету, % до ВВП	Не більше 3	-1,3	-3,9	-5,9	-1,8	-3,8
2. Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, % до ВВП	Не більше 30	31,4	29,9	29,1	30,3	31,6
3. Відношення дефіциту/ профіциту торговельного балансу до загального обсягу зовнішньої торгівлі, %	Не більше 5	-7,8	-1,3	-2,3	-3,5	-5,2
4. Обсяг трансфертів з державного бюджету, % до ВВП	Не більше 10–15	6,2	6,8	7,2	7,2	8,8
5. Амплітуда коливань бюджетних видатків на одну особу між регіонами України, %	Не більше 20–30	28,5	33,2	25,7	21,3	20,8

Джерело: розраховано за даними [13, 14].

та затвердження бюджету, а також своєчасність прийняття бюджету, оскільки зволікання у бюджетному процесі є дестабілізуючим чинником.

Зрозуміло, що на стан бюджетної безпеки держави значно впливає стан дотримання бюджетної дисципліни, тобто своєчасність і правильність виконання учасниками бюджетних відносин приписів бюджетного законодавства. Тому з метою підтримки належного рівня бюджетної безпеки необхідно створити систему, яка б уможливила постійний розвиток технологій і процедур бюджетного менеджменту з урахуванням змін динамічного економічного середовища, внутрішніх і зовнішніх (по відношенні до системи) чинників.

Важливим, на нашу думку, є також показники результативності виконання бюджету, оскільки від виконання запланованих показників залежить вплив бюджетних ресурсів на соціальне та економічне становище держави й досягнення цілей і завдань бюджетної політики. Тому ми повинні надавати увагу таким показникам, які мають як економічне, так і соціальне спрямування. Отже, серед параметрів результативності бюджетного управління при виконанні бюджету, які можуть братися до уваги при характеристиці стану бюджетної безпеки держави, можемо запропонувати такі:

- обсяг фінансування «захищених статей» бюджету повинен бути не менше 100% від плану, тобто всі захищені статті мають бути профінансовані повністю при будь-яких умовах (наприклад, секвестрі);

- відносна кількість платників податків, які допускають суттєві порушення податкового законодавства – не більше 5% від загальної кількості платників, а також відносна кількість розпорядників бюджетних коштів, які допускають суттєві порушення бюджетного законодавства – не більше 5% від загальної кількості розпорядників. Оскільки стандартним кордоном суттєвості вважається відхилення у 5%, таке є припустимими для визначення порогу суттєвості;

- обсяг дохідної частини – не менше 100% запланованого обсягу фінансування за «захищеними статтями» (включаючи погашення та обслуговування державного боргу), тобто сто відсоткове фінансування «захищених статей» бюджету;

- рівень добровільної сплати податків і зборів – не менше 80% від запланованого обсягу. Загальновідомо, що одним із показників ступеня цивілізованості громадських відносин у країні є рівень добровільної сплати податків і зборів. Чим вище рівень добровільної сплати податків, тим цивілізованіше суспільство;

- загальна фіскальна достатність – 80% покриття податковими надходженнями витрат зведеного бюджету. Тобто за рахунок податкових надходжень повинно фінансуватися до 80% видаткових статей бюджету, а 20% за рахунок інших джерел – неподаткових надходжень, запозичень тощо. Це дозволить повністю профінансувати «захищені статті» видатків бюджету за рахунок податкових надходжень.

Висновки

Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати, що бюджетна безпека держави – це захищеність бюджетних інтересів держави, тобто наявність такого стану бюджету, який дозволяє державі виконувати взяті на себе фінансові зобов'язання. Серед цих зобов'язань можуть бути поточ-

ні, капітальні, зобов'язання щодо погашення та обслуговування боргу тощо. Бюджетна безпека є важливим фактором соціально-економічного розвитку держави, виступає своєрідним індикатором і критерієм ефективності її бюджетної політики та організації бюджетного процесу.

Економічна доцільність зазначених нами розмірів показників результативності управління виконанням бюджету полягає у забезпеченні стійкості бюджетної системи до внутрішніх та зовнішніх загроз та здатності задовольняти потреби особи, сім'ї, суспільства та держави.

Використання запропонованих авторами індикаторів та їх порогових значень дозволить підвищити стійкість бюджетної системи, обґрунтованість проєктів бюджету, захищеність бюджетних інтересів держави з точки зору їх відповідності бюджетній безпеці, удосконалити бюджетний процес в усіх ланках бюджетної системи.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на обґрунтування механізму комплексного оцінювання бюджетної безпеки держави з урахуванням параметрів результативності бюджетного управління.

Список використаних джерел

1. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
2. Соловійов В.І. Фінансова безпека як основоположний фактор незалежності держави / В.І. Соловійов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу – 2011. – №3(15). – С. 148.
3. Савицька О. Оцінка та шляхи забезпечення фінансової безпеки України / О. Савицька // Економічний форум. – 2012. – №3. – С. 5–15.
4. Городецкий А. Формирование единой системы государственного финансового контроля / Городецкий А., Морукова А. // Вопросы экономки. – 2004. – №1. – С. 85–97.
5. Богомолова Н.І. Ефективність бюджетної політики в системі фінансової безпеки держави // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=759>
6. Деменок О.В. Бюджетна безпека України як одна з складових фінансової безпеки держави // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/43052.doc.htm
7. Сухоруков А.І. Сучасні проблеми фінансової безпеки України [монографія] / А.І. Сухоруков. – К.: НІПМБ, 2005. – 140 с.
8. Ганевич Є.М., Михайленко С.В. Фінанси. Фінансова система України: Навчально-методичний посібник. – Одеса: Пальмира, 2012. – 454 с.
9. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України» від 02.03.2007 №60 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738
10. Ермошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення [монографія] / М.М. Ермошенко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 309 с.
11. Сенчагов В. Бюджетная политика и ее роль в обеспечении экономического роста / В. Сенчагов // Вопросы экономики. – 2007. – №5. – С. 65–80.
12. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2012. – 897 с.
13. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2012 рік // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.ibser.org.ua

14. Інформація про стан виконання зведеного та державного бюджетів України за січень–грудень 2012 року // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=774.

15. Михайленко С.В. Бюджетний менеджмент: концептуалізація та пріоритети розвитку: автореферат дис. ... доктора економічних наук: 08.00.08 / Михайленко С.В. – К., 2012. – 38 с.

Л.М. ЧЕРНЕЛЕВСЬКИЙ,
к.е.н., професор, Національний університет харчових технологій,
Н.І. БЕРЕНДА,
к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій,
М.А. ГУЗ,
студентка, Національний університет харчових технологій

Системи організації та управління аудиторською діяльністю окремих країн світу

У статті розглядаються моделі управління та організації аудиторської діяльності країн світу, а саме державне регулювання, професійне регулювання та змішаний тип регулювання. Авторами запропонована класифікація вимог до претендентів на набуття статусу аудитора в країнах з різними типами регулювання аудиторської діяльності.

Ключові слова: державне регулювання, професійне регулювання, змішаний тип регулювання, вимоги до претендентів.

L.M. CHERNELEVSKIY,
k.e.n., professor, National university of food technologies,
N.I. BERENDA,
k.e.n., associate professor, National university of food technologies,
M.A. GUZ,
student, National university of food technologies

Системы организации и управления аудиторской деятельностью отдельных стран мира

В статье рассматриваются модели управления и организации аудиторской деятельности стран мира, а именно государственное регулирование, профессиональное регулирование и смешанный тип регулирования. Авторами предложена классификация требований к претендентам для присвоения статуса аудитора в странах с различными типами регулирования аудиторской деятельности.

Ключевые слова: государственное регулирование, профессиональное регулирование, смешанный тип регулирования, требования к претендентам.

L.M. CHERNELEVSKIY,
k.e.n., professor, National university of food technologies,
N.I. BERENDA,
k.e.n., associate professor, National university of food technologies,
M.A. GUZ,
student, National university of food technologies

The systems of organization and audit activity management of some world countries

This paper discusses a model of management and organization of audit activities of the world, namely, government regulation, professional regulation and regulation of mixed type. The authors proposed classification requirements for candidates and acquire the status of an auditor in the different types of audit regulation.

Keywords: government regulation, professional regulation, a mixed type of regulatory requirements for applicants.

Постановка проблеми. З розвитком ринкових відносин виникла необхідність створення нових видів контролю, які б дали змогу захистити інтереси власників та інформацію про діяльність різних економічних суб'єктів. Розходження інтересів тих, хто формує інформацію, і тих, хто нею користується, недостовірність інформації призвели до негативних наслідків прийняття управлінських рішень і зумовили виникнення та розвиток аудиторської діяльності, що займає одне з провідних місць у системі захисту інтересів власників.

Професійне регулювання та принципи системи організації і управління аудиторської діяльності є стандартними та уніфікованими. Особливості організації аудиторської діяльності різних країн залежить від системи її державного устрою, рівня економічного розвитку та інших чинників.

Залежно від мети організації аудиторської діяльності, яку обирає країна, створюються професійні організації, державні органи контролю та управління в галузі аудиту.

Вибір концепції регулювання аудиторської діяльності ґрунтується на визначенні особливостей держави або професійних організацій у здійсненні заходів з організації аудиторської діяльності, регулювання діяльності суб'єктів аудиту, контролю за їх функціонуванням тощо.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання управління та організації аудиторської діяльності знайшли відображення в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів, таких як Ф.Ф. Бутинець, Н.І. Петренко, А.М. Кузьмінський, Б.Ф. Усач, С.М. Бичкова, В.П. Бондар, О.А. Петрик, Й.П. Тимко, А.Г. Загородній, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький та ін.